

Průběžné hodnocení za 2. pololetí 2024

MANAŽERSKÉ SHRNU TÍ

Průběžné hodnocení k 31. 12. 2024 je výstupem projektu *Hodnocení Programu rozvoje venkova na období 2014–2020* (PRV 2014–2020). Zpráva shrnuje finanční a věcný pokrok realizace PRV k 31. 12. 2024 a vyhodnocuje jej v rámci odpovědí na společné evaluační otázky 1–21 s výjimkou otázek zaměřených na synergie a komplementarity, které nejsou součástí průběžného vyhodnocování v rámci pololetních zpráv a budou znovu vyhodnoceny až v rámci rozšířeného hodnocení a s výjimkou otázek, na kterých se objednatel a zpracovatel shodli, že nebudou v rámci tohoto hodnocení zpracovány.

Celkový přístup k hodnocení

Průběžné jarní hodnocení 2025 je založeno na kombinaci kvantitativních a kvalitativních evaluačních metod, které byly využity pro přípravu odpovědí na jednotlivé evaluační otázky. Zvolené metody vychází z vodítek EK pro hodnocení PRV, především z *Pokynů k vyhodnocení otázek 1–21 pro Střednědobé hodnocení 2017*¹.

Finanční pokrok realizace

Celkové čerpání PRV k 31. 12. 2024 činí 4 589 165 996 EUR², což představuje 96,8 % celkové alokace na PRV. Oproti 31. 12. 2023 byl dosažen pokrok ve výši 4,6 procentních bodů.

V rámci environmentálních (plošných) opatření³ bylo k 31. 12. 2024 celkem proplaceno 3 056 534 609 EUR, což činí 99,6 % alokace na tato opatření (roční nárůst o 1,1 procentního bodu). V absolutní hodnotě se na čerpání environmentálních opatření podílí nejvíce opatření M10, na jehož závazky bylo proplaceno cca 1 155 mil. EUR.

U projektových opatření⁴ bylo od počátku programového období k 31. 12. 2024 proplaceno 1 511 276 065 EUR (z toho 12 731 826 EUR za projekty z PRV 2007-2013). Tato částka zahrnuje i splátky dotace v operaci 6.1.1. Zahájení činnosti mladých zemědělců.

Celkové čerpání v projektových operacích k 31. 12. 2024 představuje 91,4 % alokace na projektové operace (nárůst oproti konci roku 2023 o 10,4 procentních bodů).

Nejvyšší míry čerpání u projektových opatření představují investiční operace 16.2.1. Podpora vývoje nových produktů, postupů a technologií v zemědělské prvovýrobě (100,0 %), 16.2.2 Podpora vývoje

¹Assessment of RDP results: How to prepare for reporting on evaluation in 2017 an Annex 11 – Fiches for answering common evaluation questions for RDP 2014 – 2020; European Commission (2016)

² Včetně proplacených starých závazků ve výši 21 355 322 EUR (předčasné ukončení zemědělské činnosti)

³ Do environmentálních (plošných) operací jsou zahrnuty opatření M10, M11, M12, M13, M14, M15 a operace 8.1.1.

⁴ Do projektových operací jsou zahrnuty projekty v opatřeních M01, M04, M06, M08 (vyjma operace 8.1.1), M16, M19 a M20.

nových produktů, postupů a technologií při zpracování zemědělských produktů a jejich uvádění na trh (99,9 %) a 16.3.1. Sdílení zařízení a zdrojů (99,8 %).

Věcný pokrok

Věcný pokrok realizace jednotlivých operací je popsán ve zprávě v kapitole 2.3 v rámci jednotlivých opatření, které vstupují do hodnocení a do odpovědí na jednotlivé evaluační otázky.

Obdobně jako v minulém hodnoceném období (k 30. 6. 2024), nejvyšší věcný pokrok u projektových operací dosahují operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků, 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců a operace v rámci opatření M16. U výše zmíněných operací byla zaznamenána i nejvyšší míra čerpání dotace vůči dané alokaci. Implementace projektů opatření M19 je již na vysoce nadprůměrné úrovni.

Podprůměrný implementační pokrok k 30. 6. 2024 vykazují i nadále počty účastníků na vzdělávacích akcích (1.1.1) s výjimkou prioritní oblasti 2B mladí zemědělci.

Věcný pokrok je u environmentálních opatření kvantifikován vždy jednou ročně, a to ve druhé Průběžné zprávě za daný rok a na datech k 30. 6. daného roku. Do této zprávy tedy byla převzata data z druhé průběžné zprávy za rok 2024.

Celkové výměry závazků opatření M10, resp. analogických opatření Strategického plánu SZP se v porovnání s rokem 2023 velmi mírně zvýšily (v řádu setin %). Významný pokles byl znovu zaznamenán u závazků zaměřených na zatravňování orné půdy, u kterých došlo k meziročnímu poklesu výměry o 9 %, absolutně 777 ha. Důvodem je především skutečnost, že závazky z uzavřené v rámci PRV, které byly ke konci roku 2023 ukončeny, jsou nahrazovány novými závazky uzavřeným v SP SZP ve výrazně menší míře, než tomu je u ostatních titulů AEKO.

Pokračuje také pokles závazků Integrované produkce ovoce, což souvisí s celkovým poklesem výměry sadů v ČR. Naopak výrazně vyšší je meziročně výměra závazků AEKO zaměřených na integrovanou produkci zeleniny a jahodníku

V případě výměry závazků ekologického zemědělství (opatření M11) byl také zaznamenán mírný nárůst, způsobený především vyššími výměrami závazků na trvalých travních porostech a ve vinicích.

Naopak závazky na orné půdě mírně klesly a stejně tak již několikátý rok v řadě poklesly závazky v sadech. Dynamika tohoto poklesu je sice ve srovnání s předchozími lety pomalejší, přesto je ale aktuálně pod závazkem EZ nejmenší výměra sadů od roku 2017. Obě opatření dosahují cílových hodnot ploch pod závazkem, které naplňují z cca 107 %.

V případě opatření M15 byl zaznamenán výrazný nárůst závazkovaných ploch po otevření nového programu v roce 2023 a mírný nárůst pokračuje i v roce 2024.

V případě opatření M14 bylo v roce 2023 (kdy byla podpora poskytována již v rámci nového programu – SP SZP) poprvé od roku 2017 zaznamenáno mírné navýšení počtu příjemců podpory – chovatelů prasat. Došlo i k navýšení celkového počtu příjemců podpory v opatření, který je nejvyšší od roku 2017.

Vyhodnocení evaluačních otázek

Intenzita celkového příspěvku PRV k podpoře rozvoje znalostní základny, spolupráce a inovací, celoživotního vzdělávání a posílení vazeb na výzkum a vývoj se v průběhu první poloviny roku 2024 dále zvýšila zejména díky i úspěšné realizaci opatření M16 Spolupráce.

Informační a vzdělávací akce podpořené programem navštívilo již přibližně polovina pracovníků sektoru. Celkový počet účastníků vzdělávacích akcí, s výjimkou PO 2B, zůstává podprůměrný (62,6 % u všech realizovaných akcí).

Vzhledem k průběhu implementace PRV v operaci 4.1.1 Investice do zemědělských podniků lze konstatovat, že PRV přispívá k modernizaci podpořených zemědělských podniků v očekávané míře. Z vyhodnocení nárůstu HPH a výkonu u podpořených zemědělských podniků lze konstatovat, že ve statisticky významných případech byl zaznamenán pozitivní vývoj, resp. efekt u podpořených subjektů.

Z probíhající implementace PRV je patrné, že tento program přispívá ke vstupu mladých zemědělců do odvětví zemědělství. Bylo podpořeno 1 228 mladých zemědělců v rámci operace 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců, což představuje 4,68 % všech zemědělských podniků v ČR.

Proplacené projekty, které v rámci operace 4.2.1 Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů realizovaly potravinářské podniky (450 jedinečných žadatelů), představují 6,3 % všech potravinářských podniků v ČR, což znamená překročení cílové hodnoty podílu počtu podpořených podniků z PRV vůči všem potravinářským podnikům, která činí 4,4 %.

Intervence PRV tak přispěly ke zlepšení konkurenceschopnosti potravinářských podniků ve vyšší než zamýšlené míře. Z tohoto pohledu lze hodnotit příspěvek PRV na investice do přidávání hodnoty při zpracování zemědělských výrobků za přínosný.

Pokrok v realizaci intervencí, které by měly přispět ke zvýšení ekonomické výkonnosti subjektů podnikajících v lesním hospodářství, je zřejmý, a to díky udržitelné dynamice v obou operacích souběžně.

Počet podpořených podniků v rámci diverzifikace podnikání je uspokojivý a lze předpokládat, že PRV přispěje k diverzifikaci činností v zemědělství přibližně v zamýšlené míře.

Intervence PRV přispěly k produkci energie OZE v ročním objemu 1 431 Toe, což odpovídá 60 TJ. Uvedené množství představuje pouze 0,11 % z produkce biomasy v ČR určené k využití mimo domácnosti. Z výše uvedeného vyplývá, že příspěvek PRV k využívání energie z OZE je v rámci produkce energie z biomasy v ČR velmi nízký.

V případě environmentálních opatření se zpráva zaměřuje na přípravu ex-post hodnocení programu. U jednotlivých evaluačních otázek je tedy zpracována detailní metodologie zpracování ex-post hodnocení (s důrazem na požadavky vodítek EK na tuto závěrečnou evaluaci Programu), především se potom popis metodiky zaměřuje na zdroje dat pro ex-post hodnocení.

Závěry a doporučení

V hlavních oblastech podpory PRV, především v opatřeních investičního charakteru, v opatření M04, odpovídá implementační pokrok současné fázi programu. Lze konstatovat, že realizace opatření podporující rozvoj a zvyšování konkurenceschopnosti zemědělských a lesnických podniků úspěšně pokračuje a výrazně přispívá ke zlepšování mikroekonomické situace i stability těchto podniků.

Na základě zjištění jarního průběžného hodnocení 2025 doporučujeme následující:

- Znovu podrobně posoudit reálnost naplnění stanovených hodnot v opatření M01 a přistoupit k realokaci prostředků.
- Vzhledem k omezené možnosti revize cílových hodnot u věcných indikátorů 4.3.1 Pozemkové úpravy, především u ekologických a protierozních opatření, v tomto programovém období se zaměřit na důkladnější analýzu při nastavení cílových hodnot pro příští programové období.

EXECUTIVE SUMMARY

The spring term evaluation 2025 as of 31 December 2024 is the output of the ongoing evaluation of the Rural Development Program for the period of 2014-2020 (RDP 2014-2020). The report summarizes the financial and factual implementation of RDP as of 31 December 2024 and evaluates it in response to common evaluation questions 1-21 (except of Q19A and Q19B, which will be subject to a comprehensive evaluation in 2026 and with the exception of questions on which the customer and the processor have agreed that they will not be processed as part of this evaluation).

Overall Approach to Evaluation

The spring term evaluation 2025 is based on a combination of quantitative and qualitative evaluation methods that were used for the preparation of answers to specific evaluation questions. The selected methods are based on the EC Guidelines for RDP evaluation, especially on the Guidelines to evaluate questions 1-21 for Mid-term evaluation 2017⁵.

Financial Progress of Implementation

The total drawdown of the RDP as at 31 December 2024 amounts to EUR 4,589,165,996⁶, which represents 96.8 % of the total allocation for the RDP.

Within the scope of the environmental measures, EUR 3,056,534,609 was reimbursed as of 31 December 2024, which is 99,6 % of the allocation for these measures. In absolute figures, the greatest share of the total drawdown of environmental measures is attributed to measure M10 within which ca 1 155 mil. EUR has been reimbursed.

Since the beginning of the programme period, total public funding of EUR 1,511,276,065 (including EUR 12,731,826 for RDP 2007 – 2013 projects) were reimbursed in the project area of support (as of 30 December 2024). This amount also includes payments in Operation 6.1.1 Business start-up aid for young farmers. The total drawdown of the project operations as at 31 December 2024 represents 91.4 % of the allocation for project operations. The highest drawdown rates of the project measures represent operations 16.2.1 (100.0 %), 16.2.2 (99.9 %) and 16.3.1 (99.8 %).

Factual progress of implementation

The factual progress of the individual operations is described in the report in chapter 3.3 within the framework of the individual measures that enter into the evaluation and the answers to the evaluation questions.

⁵Assessment of RDP results: How to prepare for reporting on evaluation in 2017 an Annex 11 – Fiches for answering common evaluation questions for RDP 2014 – 2020; European Commission (2016)

⁶Including paid old liabilities in the amount of EUR 21,355,322

As in the previous evaluation period (as at 30 June 2024), the highest factual progress is achieved by the operations 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings, 6.1.1 Business start-up aid for young farmers and measure M16. The above-mentioned operations / measure also recorded the highest subsidy rate for the given allocation. Rapid implementation progress is evident under measure M19.

Below the average implementation progress is indicated by the small number of participants in Training actions (1.1.1), with the exception of priority area 2B for young farmers.

In the case of environmental measures the factual progress of implementation is quantified once a year, always in the second Interim Report for a given year and on the data as of June 30 of that year. This report therefore incorporates data from the second interim report for 2024.

The total area of commitments for measure M10, or analogous measures of the new CAP Strategic Plan for 2024 – 2027 period, increased very slightly (in the hundreds of percent) compared to 2023. A significant decrease was again observed in commitments aimed at grassing of arable land, which saw a 9 % year-on-year decrease in area, or 777 ha in absolute terms. This is mainly due to the fact that the commitments made under the previous RDP programme, which were terminated at the end of 2023, are being replaced by new commitments made under the CAP Strategic Plan to a much lesser extent than under other Agro-environmental-climatic measures (AECM) titles.

There is also a continuing decline in Integrated Fruit Production commitments, which is linked to the overall decline in the area of orchards in the country. On the contrary, the area of AECM commitments focused on integrated production of vegetables and strawberries is significantly higher year-on-year.

In the case of organic farming commitments (measure M11), a slight increase in the total area of commitments was also recorded, mainly due to higher acreage of commitments on permanent grasslands and vineyards. On the contrary, the total area of commitments on arable land slightly decreased, and equally, the area of commitments in orchards also fell for the umpteenth year in a row. Although the dynamics of this decline is slower compared to previous years, the total area of organic farming commitments in orchards is still the lowest since 2017. Both these measures achieve the target values for areas under commitment, which they meet by ca. 107 %.

In the case of measure M15a significant increase in committed areas was recorded again after the opening of the new program in 2023. The slight increase continues in in 2024.

In the case of measure M14, in 2023 (when support was already provided under the new programme – CAP SP), a slight increase in the number of supported beneficiaries – pig farmers was recorded for the first time since 2017. There was also an increase in the total number of support beneficiaries in the measure, which is the highest since 2017.

Evaluation questions assessment

During the second half of 2024, the intensity of the overall RDP contribution to the support of the development of knowledge base, cooperation and innovation, lifelong education and to the empowerment of the relation between research and development has increased.

This increase was caused mainly due to successful implementation in the measure M16 Co-operation.

About 50 % of sector workers have already visited the information and training events supported by the program. The total number of participants in training events remains with the exception of PA 2B below the average (62.6 % at all realized events).

With regard to the implementation of RDP in Operation 4.1.1 Support for investments in agricultural holdings, it can be stated that RDP contributes to the modernization of supported farms. From the evaluation of GVA growth and agriculture output of supported farms, it can be stated that a positive development has been recorded, respectively effect of on the supported entities.

The ongoing implementation of the RDP shows that this program contributes to the entry of young farmers into the agricultural sector. 1 228 young farmers have already been supported under operation 6.1.1 Business start-up aid for young farmers, which represents 4.68 % of all agricultural holdings in the Czech Republic.

Reimbursed projects implemented by food entities (450 unique applicants) under operation 4.2.1 Support for investments in processing /marketing and/or development of agricultural products represent 6.3 % of all food entities in the Czech Republic. This means exceeding the target value of the number of supported enterprises from RDP against all food entities, which is 4.4 %.

RDP interventions have contributed to improving the competitiveness of food businesses to a greater extent than intended. From this perspective, the contribution of RDP to value added investment in agricultural processing can be assessed as beneficial.

Progress in the implementation of interventions, which should contribute to increasing the economic performance of forestry businesses, is evident, thanks to the dynamics in both operations in parallel.

The number of businesses supported as part of business diversification is satisfactory and due to the number of committed projects, it can be assumed that the RDP will contribute to the diversification of agricultural activities to approximately the intended extent.

RDP interventions contributed to the production of renewable energy in an annual volume of 1,431 Toe, corresponding to 60 TJ. This amount represents only 0.11 % of total biomass production in the Czech Republic intended for non-household use. The contribution of RDP to the total production of renewable energy in the Czech Republic is therefore very low.

In the case of environmental measures, the report focuses on the preparation of the ex-post evaluation of the programme. For individual evaluation questions, a detailed methodology for processing the ex-post evaluation has been presented (with an emphasis on the requirements of the EC guidelines for the

final evaluation of RDP), and the description of the methodology focuses primarily on the data sources for the ex-post evaluation.

Conclusions and suggestions

In the primary areas of RDP support, especially in investment measures, in measure M04 particularly, the implementation progress corresponds to the current phase of the program. It can be stated that the implementation of measures supporting the development and the increase of the competitiveness of agricultural and forestry enterprises has advanced successfully and contributes significantly to the improvement of the microeconomic situation and stability of these enterprises.

Based on the findings of the Spring Term Evaluation 2025 we suggest the following:

- To assess in detail the reality of achievement the indicators, especially in measure M01 and make a reallocation.
- In respect to limited potential of the revision of target values for factual indicators of 4.3.1 Land Consolidation in this program period, focus on an in-depth analysis for setting target values for the next program period.